

VAS VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Vas vármegyei gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmények rendkívüli ellenőrzésének összefoglalója

Ellenőrzést végző szerv:

Vas Vármegyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya

Ellenőrzést megalapozó jogszabályok:

- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 36.§ (1) bekezdés a) pont, valamint
- a szociális ügyekért felelős helyettes államtitkár által 2024. február 29. napján BM/7774/2024. számon, a gyermekotthonok 2024. évi soron kívüli hatósági ellenőrzése tárgyában elrendelt hatósági ellenőrzés

A vizsgált intézmény neve:

Vármegye

Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Vas

Címe:

9700 Szombathely, Kiskar u. 3. 1. em. 26.

Ágazati azonosítója:

S0043847

Adószáma:

15420260-1-18

A vizsgált intézmény telephelyei:

- 1) Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti
9721 Gencsapáti, Bem J. u. 9.
- 2) Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti külső férőhelye
Gencsapáti, Bem J. u. 9.
- 3) Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár
9756 Ikervár, Kossuth u. 2.
- 4) Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár külső férőhelye
9756 Ikervár, Ifjúság u. 12.
- 5) Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg
9730 Kőszeg, Kórház u. 5/A.
- 6) Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg külső férőhelye
9730 Úrhajósok útja 19/A. IV/12.
- 7) Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum
9766 Rum, Kastély park 2. A. ép.
- 8) Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum külső férőhelye
9766 Rum, Kastély park 2. A. ép.
- 9) Bóbita Lakásotthon Szombathely
9700 Szombathely, Vörösmarty M. u. 11.
- 10) Bóbita Lakásotthon Szombathely külső férőhelye
9700 Szombathely, Rohonci út 64. VI/28.
- 11) Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti
9721 Gencsapáti, Alkotmány u. 19.

HATÓSÁGI FŐOSZTÁLY

SZOCIÁLIS ÉS GYÁMÜGYI OSZTÁLY

9700 Szombathely, Hefele Menyhért u. 3-5. - Telefon: 94/795-279

E-mail: xxxxxxxx@xxx.xxx.xx - KRID: 135644909 - Honlap: www.kormanyhivatalok.hu

A vizsgált intézmény (telephely):

Címe:

Ágazati azonosítója:

Működési engedély száma:

Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Szivárvány

Befogadó Gyermekotthon Vas Vármegye

9700 Szombathely, Vörösmarty M. u. 11.

S0558461

VA/HF-SZGYO/00325-2/2023.

A működtető intézmény neve:

Címe:

Ágazati azonosítója:

Adószáma:

Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat

4025 Debrecen, Piac utca 9/b.

S0044715

15372246-1-09

A vizsgált intézmények fenntartója:

Címe:

Az ellenőrzés célja:

Az ellenőrzés módja:

Ellenőrzési időszak:

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

1132 Budapest, Visegrádi u. 49.

A működési feltételek hatályos jogszabályoknak megfelelő biztosítása, különös tekintettel a személyi, tárgyi és elhelyezési feltételekre, a szükséges belső szabályzatokra.

helyszíni ellenőrzés

2023. január 1. – az ellenőrzés időpontjáig

A szolgáltatás ellenőrzésekor az alábbi jogszabályok alkalmazásának vizsgálatára került sor:

- **1997. évi XXXI. törvény** (Gyvt.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet** (NM rendelet) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- **331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet** (Gyár.) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről
- **149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet** (Gyer.) a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- **235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet** a gyámhatóságok, területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- **328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- **8/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- **9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról

1. Gyermekbántalmazási esetek:

A rendkívüli ellenőrzés során megállapításra került, hogy az ellenőrzött gyermekotthonokban történt bántalmazási esetek bejelentése és belső vizsgálata az EMMI által kiadott, 2022. május 22. napján módosított, a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben, nevelőszülői hálózatokban és a javítóintézetekben ellátott gyermekek és fiatal felnőttek bántalmazási eseteinek kivizsgálására és kezelésére vonatkozó intézményi, fenntartói és ágazati módszertanban előírtak, valamint a 9/2022. (IX. 28.) SZGYF szabályzatban foglalt előírások alapján történik.

2023. évben Vas vármegyében összesen 52 esetben történt gyermekbántalmazás vagy merült fel annak gyanúja a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben.

A bántalmazások 80 %-a fizikai, 15 %-a szexuális bántalmazás, 5 %-a érzelmi bántalmazás volt.

50 esetben a gyermekek gondozási helyén történt bántalmazás. A külső (egyéb) helyszíneken elkövetett bántalmazások tekintetében 2 esetben más felnőtt általi bántalmazás, 2 esetben a gyermek gondozási helyén történt gyermekvédelmi szakember által elkövetett bántalmazás.

A 7 szexuális bántalmazás közül 6 esetben kortárs személy gondozási helyen elkövetett, 1 esetben pedig más felnőtt által külső helyen elkövetett bántalmazás történt.

Gondozási helyek típusa szerint a bántalmazások 90 %-a normál gyermekotthonokban, 5 %-ban speciális gyermekotthonban, 5 %-a különleges gyermekotthonban történt.

A bántalmazási esetek kapcsán elmondható, hogy többségében a szakellátásban lévő gyermekek egymás közötti fizikai bántalmazása volt jellemző 2023. évben. Lényegesen alacsonyabb arányban érzelmi bántalmazás, nagyságrendileg 15 %-ban szexuális bántalmazás és 1 esetben elhanyagolás volt a bejelentés indoka.

A lefolytatott belső vizsgálati eljárások nem támasztották alá minden esetben a bántalmazás tényét, különösen a szexuális bántalmazás gyanújának esetében. A fizikai bántalmazások mellé többnyire érzelmi bántalmazás is társult.

Gondozási helyek tekintetében a bántalmazások szinte fele a Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg telephelyen történt, hasonló arányban az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti telephelyen. Lényegesen alacsonyabb arányban a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti telephely volt érintett. Az összes bántalmazási eseményekhez viszonyítva elenyésző arányban jelent meg bántalmazás a Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Ruma, valamint a Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola telephelyeken.

A bántalmazásokat a 12-17 év közötti korosztályba tartozó gyermekek követték el döntő többségében. A legfiatalabb bántalmazó 9 éves volt.

Ellátási szükségletet figyelembe véve a bántalmazott gyermekek egyharmada átlagos ellátási szükségletű, valamint ennél lényegesen magasabb arányban érintettek a különleges ellátási szükségletű gyermekek.

A bántalmazások elkövetésének szempontjából a speciális és kettős ellátási szükségletű gyermekek kétszeres arányban jelentek meg. Rajtuk kívül kimagasló a különleges ellátási szükségletű bántalmazó gyermekek aránya.

Ezen gyermekek integrált elhelyezése nagy problémát okoz a normál gyermekotthonoknak és nagymértékben veszélyezteti az ott elhelyezett, átlagos szükségletű gyermekek személyiségfejlődését. A gyermekek szükségleteinek megfelelő elhelyezése érdekében elengedhetetlen az ellátási szükségletekhez igazodóan a férőhelyek számának átalakítása, átcsoportosítása.

A speciális szükségletű fiúgyermeket ellátó gyermekotthonban is nagyon sok a kettős szükségletű gyermek, az ő ellátásukat azonban nem tudják a szükségletüknek megfelelően biztosítani. A fogyatékos gyermekek ellátására a speciális gyermekotthon körülményei nem alkalmasak, ebből kifolyólag ők válnak leginkább áldozatokká a bántalmazások során.

4 esetben felnőtt által elkövetett bántalmazás bejelentése történt, ebből 2 esetben gondozási helyen kívül, más felnőtt által elkövetett bántalmazás (1 fizikai, 1 szexuális) gyanúja merült fel. Utóbbi engedély nélküli távollét ideje alatt történt. 2 esetben saját dolgozó bántalmazott gyermeket, mindkét esetben fizikai bántalmazás történt, az érintett nevelők közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetésére került sor.

A gyermekvédelmi szakemberek által elkövetett bántalmazások tekintetében egy esetben a próbaidős nevelő szóváltásba keveredett az egyik gyermekkel, melynek következtében a gyermek és a nevelő is ingerült állapotba kerültek, végül a nevelő meglökte a gyermeket, aki a földre esett.

A másik esetben a gyermek jelzett a gyámjának, miszerint a gyermekfelügyelő felpofozással fenyegette meg, mert szerinte valótlan dolgokat állított. A gyermek bántalmazása a belső vizsgálat során nem igazolódott be. A történetet követően a gyermekfelügyelő írásbeli figyelmeztetést kapott, azonban ezt már nem vette át, mert időközben felmondott.

Megállapítható, hogy a gyermekek között létrejött szexuális bántalmazások száma az előző évhez képest növekvő tendenciát mutat. A gyermekotthonoknak foglalkozniuk kell ezzel a problémával, fontos a gyermekek nemi identitásának erősítése, a szexualitással kapcsolatos kultúra elsajátításában való aktív közreműködés a gyermekotthonok munkatársai részéről. A nevelési-oktatási intézmények ezt a szerepet teljes egészében nem tudják felvállalni, a szakellátásban nevelkedő gyermekek esetében pedig a megfelelő családi háttér hiányában fontos, hogy ezt a feladatot is ellássák a gondozási helyek.

2023. évben egy speciális szükségletű lány jelent meg több esetben is a bántalmazásokban, összesen 7 esetben bántalmazóként. A fiatal 2023 novemberében központi zárt intézményben került elhelyezésre.

A vizsgált időszakban történt bántalmazásokat tekintve megállapítható, hogy a bántalmazások aránya kiemelkedően magas a Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg telephelyen. Ennek oka vélhetően az új gyermekotthon létesítése és az ezzel összefüggő változások, melyek közvetlenül érintették az itt ellátott gyermekeket. Hosszú évek után a testvérek együttes elhelyezése valósulhatott meg, koedukáltan kerültek kialakításra a csoportok, mely új csoportösszetételeket eredményezett gyermekek és szakemberek tekintetében egyaránt. A teljesen új környezet, a korábbtól eltérő, jogszabályi feltételeknek megfelelő elhelyezés olyan alkalmazkodást jelentett a gyermekek számára, mellyel korábban nem találkoztak.

Mivel kimagasló az érintett gyermekek között a különleges ellátási szükségletű gyermekek aránya, ezért fontos a jogszabály szerinti csoportösszetételre vonatkozó elhelyezési szabályok betartása. Vármegyénkben egyre magasabb a különleges ellátási szükséglettel bíró gyermekek aránya, valamint ismételt megállapítható, hogy elengedhetetlen lenne a speciális ellátási szükségletű lányok szegregáltan történő elhelyezése.

Tapasztalatok azt mutatják, hogy a gyermekek érdeke nem érvényesül minden esetben, mert nem ellátási szükségletének megfelelő gondozási helyen kerül elhelyezésre. Ezáltal azon gyermekek érdeke is sérül, akik bár ellátási szükségleteiknek megfelelő gondozási helyen vannak, de nap, mint nap ki vannak téve társaik beilleszkedési nehézségeikből adódó magatartási problémáinak.

Egyre több nehézséget jelent a különleges szükségletű, fogyatékkal, halmozott pszichés problémákkal küzdő és ápolást igénylő gyermekek elhelyezése a gyermekotthonokban. Ezen gyermekek ellátáshoz szükséges tárgyi és a személyi feltételek hiányában nem tudnak a gondozási helyek megfelelő ellátást biztosítani.

Ellátásuk egyre nagyobb problémát jelent, a munkatársak sorra távoznak a gyermekotthonokból. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy az előző évekhez képest nőtt a kortársak által elkövetett fizikai bántalmazások száma.

Ezen felül befolyásoló tényezőként jelenik meg a munkavállalói fluktuáció, a betöltetlen álláshelyek ténye. A munkatársak sokszor havonta cserélődnek, mely nagymértékben kihat a gyermekek viselkedésére is, hiszen a gondozási hely az ő otthonuk. A munkatársak gyakori változása miatt kötődés sem alakul ki a gyermekek és gondozóik között.

Nagy problémát jelent az is, hogy az új dolgozók többsége szakképzetlen. A szakellátásba kerülő gyermekek egyre problémásabbak, egyre emelkedik a különleges szükségletű, valamint a pszichés problémákkal küzdő gyermekek száma, akikkel még a gyakorlott, szakképzett munkatársaknak sem könnyű bánni, a gyermekvédelemben soha nem dolgozó, szakképzetlen dolgozók pedig tehetetlenek ezekkel a gyermekekkel szemben. Több esetben is előfordul, hogy néhány nap után felmond az új munkatárs, mert nem tudja kezelni a felmerülő problémákat és a gyermekek agresszivitását. Ausztria közelsége és a szociális szféra alacsony bérezése nagymértékben megnehezíti a megüresedő álláshelyek betöltését Vas vármegyében.

Mindezen nehézségek ellenére törekednek a gyermekotthon vezetők arra, hogy csökkentsék a bántalmazások számát. A pénzügyi lehetőségek függvényében minél több szabadidős programot szerveznek a gyermekeknek, melyek segítenek abban, hogy a gyermekotthoni közösségeket összekovácsolják, hiszen a közös élmények hozzájárulnak a gyermekek személyiségének jobb megismeréséhez, egymáshoz való viszonyuk javításához.

Az életkoroknak megfelelően felajánlott programok csökkentik annak valószínűségét, hogy a gyermekek között indokolatlanul - akár unalomból - bántalmazásba torkolló konfliktus alakuljon ki. A szakemberek részére pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a gyermekekkel más kontextusban találkozzanak, a mindennapi rutintól eltérő helyzetekben kapcsolódjanak egymáshoz.

Megállapítható, hogy a gyermekotthonokban dolgozó szakemberek mindennapi munkájuk során képesek felismerni a bántalmazásokat és a módszertani eljárásrendnek megfelelően járnak el.

A bántalmazott gyermekek fokozott figyelmet kapnak a gyermekotthoni munkatársak részéről, szükség esetén pszichés megsegítésre kerül sor.

A gyermekotthonokban a szakemberek esetmegbeszéléseket tartanak a bántalmazással érintett csoportokban.

Az esetek csökkentése érdekében nagy jelentőséggel bírna, ha minél több olyan szakembert lenne lehetőségük bevonni az intézménynek, akik a gyermekek kommunikációs és konfliktuskezelési készségeit lennének hivatottak fejleszteni. A szakemberek részére továbbra is elengedhetetlen a szupervíziós folyamatban történő részvétel biztosítása, pénzügyi fedezet azonban nem áll az intézmény rendelkezésére. A pénzügyi nehézségek mellett a munkatársak helyettesítése is gondot okoz a képzéseken történő részvétel esetén.

A szakemberek részére konfliktuskezeléssel összefüggő képzések mellett, a kiégés - mint a segítő szakma egyik veszélyforrása – megelőzését, illetve kezelését szolgáló képzésekre való fókuszálás is közvetett kapcsolatban állhat a bántalmazási esetek visszaszorításában.

A gyermekek tekintetében a fentebb említett ellátási szükséglet szerinti elhelyezés, továbbá a gondozó-nevelő munkát támogató státuszok betöltése kiemelt jelentőségű. A gyermekotthonokban dolgozó fejlesztő-, vagy gyógypedagógusok, illetve pszichológusok (pszichológiai tanácsadók) jelenléte a bántalmazással kapcsolatos prevenció bármely szintjén számottevő tényezőként hat. Ennek szerepe az ellátott gyermekek és a munkatársak esetén is jelentős.

Vas vármegyében azonban sem gyógypedagógus, sem a pszichológus álláshelyekre nem jelentkeznek szakemberek, a különleges, kettős és speciális szükségletű gyermekek megfelelő ellátásához pedig elengedhetetlen. A szükséges terápiák biztosítása nélkül nem lehetséges a szükségleteknek megfelelő gondozás, nevelés biztosítása.

A bántalmazási esetek magas számát okozhatja az a tény is, hogy az NM rendeletben előírt szakmai létszámminimumok esetén a 24 órás felügyelet csak úgy biztosítható, hogy általában 1 felnőtt van egy műszakban 12 gyermekkel, aki a gondozási feladatok ellátása mellett nem tud folyamatosan a

gyermek mellett lenni. A lakásotthonok kétszintesek, amely szintén megnehezíti az állandó felügyeletet. Hétvégén szintén 1 gyermekfelügyelő gondoskodik 12 gyermek ellátásáról, amely rendkívül megterhelő. Szükség lenne a gyermekotthoni csoportokban legalább 6 fős, műszakonként 2 fő szakmai létszám biztosítására.

Továbbá kiemelt jelentőséggel bír a bántalmazások megelőzése tekintetében szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése, ehhez azonban elengedhetetlen a személyi feltételek és a pénzügyi fedezet biztosítása.

A vizsgálat alapján összességében megállapítható, hogy a bántalmazási eseteket a Módszertani útmutató, valamint az SZGYF Főigazgatójának a szociális és gyermekvédelmi intézményekben bekövetkező rendkívüli eseményekkel és gyermekbántalmazási esetek kapcsolatos intézkedésekről és a jelentéstétel rendjéről szóló 9/2022. (IX.28.) szabályzata alapján a Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola intézményvezetője eleget tett a bejelentési kötelezettségének és a SZIA felületen történő nyilvántartásnak, a belső vizsgálatok lefolytatása határidőben megvalósult.

A gyermekbántalmazási esetekben az azonnali jelzési kötelezettség megvalósult a gyermekvédelmi gyám, a gyermekjogi képviselő és a Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság Vas Vármegyei Kirendeltsége felé. Továbbá minden bántalmazási eset bejelentésre került a rendőrségre, ahol indokolt volt, a gyermekvédelmi gyám feljelentést tett a meghallgatás után.

2. Rendkívüli események:

A rendkívüli esetek áttekintése és annak kivizsgálása az iratok áttanulmányozása során megvalósult. Az intézményekben a rendkívüli esetek mindegyike az SZGYF Szabályzat szerint meghatározott módon rögzítésre került a SZIA rendszerben.

Rendkívüli esetekben a fenntartó felé történő azonnali jelzési kötelezettség megvalósult, az intézmény valamennyi esetet maradéktalanul kivizsgálta. Minden esetről értesítette a gyermekvédelmi gyámat a gyermekotthonvezető.

Az intézményben történt rendkívüli esemény közül a legtöbb betegséggel, valamint balesettel kapcsolatos volt. Szükség esetén megtörtént a gyermekek kórházba szállítása, egészségügyi ellátása.

Nagy számban történt a házirend súlyos megsértése és a 14. életév alatti gyermekek gondozási helyről engedély nélküli eltávozása. A házirend súlyos megsértése során legtöbbször agresszióban megnyilvánuló dühkitörések fordultak elő, mely során volt, hogy a gyermek bútorokat, berendezési tárgyakat tört-zúzott, megütötte a gyermekfelügyelőt, fenyegetőzött. Azokban az esetekben, ahol a biztonsági szolgálat nem tudta a gyermeket megnyugtatni, az intézmény a 112 segítségét kérte. Több esetben a gyermeket kórházba szállították. Ezekben az esetekben a többi gyermek pszichológiai megsegítése megtörtént.

(A fenntartó megállapodást kötött egy biztonsági szolgálattal, mely alapvetően a Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár telephelyen lát el feladatot a speciális szükségletű gyermekek gondozása során. Szükség esetén azonban valamennyi gondozási hely igénybe veheti a szolgáltatást, amely az egyre több pszichés problémával küzdő gyermek esetében többször indokolt volt.)

További esetekben öngyilkossági kísérlet, lopás, kábítószer birtoklás miatt került sor a rendkívüli esemény belső vizsgálatának elrendelésére. A lopást elkövető gyermek esetében büntetőeljárás indult. A kábítószer birtoklása esetén a gyermeket előállították, az otthonban házkutatást tartottak, ahol kábítószernek minősülő növényi eredetű anyagot találtak. A gyermek mindent beismert, a kábítószer saját fogyasztásra tartotta, vállalta az elterelést.

A legjelentősebb rendkívüli esemény a 2023 decemberében történt tüzeset volt a speciális fiú gyermekotthon külső férőhelyén, melynek következményeként jelenleg nem tud utógondozói ellátást biztosítani a gyermekotthon, mivel a lakás teljeskörű felújítására van szükség. A fiatal nem sérült meg a tüzesetben.

Előfordult gyermek által felnőtt ellen elkövetett bántalmazás is a gyermekotthonokban, egy esetben egy kettős szükségletű, pszichés vezető tünetekkel rendelkező gyermek a gyermekotthon dolgozójára támadt és őt a kendőjével fojtogatta, a dolgozó kórházba szállítása vált szükségessé.

Egy esetben munkahelyi baleset történt, melynek során áramütést szenvedett a dolgozó, aki kórházi ellátásra szorult.

További két esetben a 2023. évben zajló felújítási munkálatok miatti csoport átköltöztetések kerültek rendkívüli eseményként rögzítésre.

A rendkívüli események vizsgálata során a munkavállalók felelősségét is minden esetben vizsgálta az intézmény, ahol megállapításra került, hogy a dolgozó mulasztást követett el, figyelmeztetésben részesült.

3. Panaszkezelés:

Az eljárás megfelel az Intézmény a panaszok és közérdekű igény bejelentések, valamint a hatósági megkeresések ügyintézésével kapcsolatos eljárási szabályokról szóló rendelkezéseinek, az intézmény különös hangsúlyt helyezett a panaszos személyes meghallgatására, majd a vizsgálat eredményéről történő tájékoztatására.

Az ellenőrzés során megállapításra került, hogy egy kiskorú gyermekek bekerülését követően, kapcsolattartás megvalósulása körében tett panaszt a szülő. A szakellátásba az anya elhanyagoló magatartása okán bekerülő kiskorú testvérpár a szülővel történő kapcsolattartást elutasította, amit a szülő nem fogadott el. A szülő panasszal élt és kifogásolta a szakellátásban nevelkedő gyermeke higiéniai ellátását.

Továbbá az egyik lakásotthonban élő gyermek panaszt tett a nevelőre, hogy nem látja el a feladatát rendesen és ittas állapotban van. Az eljárás során több gyermek meghallgatásra került, akik a nevelő ittasságát szintén alátámasztották. Tekintettel arra, hogy a nevelő próbaidős volt, az eljárás befejeztével jogviszonya azonnali hatállyal megszűnt.

A panaszok kivizsgálásra kerültek a gyermekotthonokban.

4. Szolgáltatói nyilvántartás:

A vizsgált gyermekotthonok - Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Szivárvány Befogadó Gyermekotthon Vas Vármegye kivételével – 2026. december 31-ig szóló, ideiglenes hatályú bejegyzéssel rendelkezik a szolgáltatói nyilvántartásban.

A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Szivárvány Befogadó Gyermekotthon Vas Vármegye bejegyzése határozatlan idejű.

Az ideiglenes hatályú bejegyzés oka valamennyi telephely vonatkozásában a személyi feltételek hiánya.

A fenntartó – a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti kivételével – biztosítja a gyermekotthonokban a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek

szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 1. sz. mellékletében előírt szakmai létszámminimum feltételeket.

A szakképesítések tekintetében nem felelnek meg a gyermekotthonok az NM rendelet 2. sz. mellékletében előírtaknak.

5. Fenntartói ellenőrzés, feladatok:

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság a Gyvt. 104. § (1) bekezdés e) pontja alapján a 2023. évre vonatkozóan ellenőrizte valamennyi engedélyes szakmai munkájának eredményességét, a szakmai program végrehajtását és a gazdálkodás szabályszerűségét és hatékonyságát.

A gyermekotthonokban a személyes gondoskodás körébe tartozó feladatokat ellátó személyek részére a munkáltató egyik gyermekotthon tekintetében sem biztosítja az NM rendelet 3. § (6) bekezdésében előírt munkaruhát és erre vonatkozó szabályozással sem rendelkezik az intézmény.

6. Intézményi dokumentumok:

A Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Vas Vármegye telephelyeként működő gyermekotthonok a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírt általános működési feltételeknek megfelelnek, rendelkeznek a működéséhez szükséges alapvető dokumentumokkal.

Alapító okirat száma: A-479-2/2023. hatályos: 2023. 07. 05. napjától.

SZMSZ: A Szervezeti és Működési Szabályzat módosítását 2022. december 6-án hagyta jóvá a fenntartó, mely 2022. december 15. napjától hatályos.

Szakmai program: A vizsgált gyermekotthonok önálló szakmai programmal rendelkeznek, azonban szükséges a dokumentumok felülvizsgálata a névváltozások okán. A fenntartó minden esetben jóváhagyta a gyermekotthonok szakmai programját.

A szakmai programok megfelel az NM rendelet 4/A. §-ában foglalt tartalmi követelményeknek.

Házirend: A házirend szintén minden gyermekotthon vonatkozásában rendelkezésre áll, melyek kifüggesztésre kerültek a gondozási helyeken. Tartalmi szempontból megfelelnek az NM rendelet 112.§-ban foglaltaknak.

Kinevezési okiratok: az ellenőrzés során valamennyi alkalmazott személyi anyaga átvizsgálásra került, mely alapján megállapítható, hogy a munkavállalók rendelkeznek munkaköri leírással, a dokumentumokban megtalálhatók a kinevezések, valamint a szakképesítést igazoló okiratok.

Az ellenőrzés során jeleztük, ahol hiányzott a munkaköri leírás vagy nem állt rendelkezésre a hatósági erkölcsi bizonyítvány vagy a Gyvt. 10/A. §-ában előírt kizáró okokról szóló nyilatkozat.

A korábbi vizsgálatok során felhívtuk a működtető intézmény figyelmét, hogy a szakmai munkakörben foglalkoztatottak vonatkozásában szükséges megigényelni a Gyvt. és a Kjt. szerinti kizáró okokat is tartalmazó speciális hatósági erkölcsi bizonyítványt.

7. Alkalmazottak továbbképzése:

A Gyermekvédelmi Központ és Általános iskola Vas Vármegye rendelkezik 2023. évre vonatkozó továbbképzési tervvel. Tekintettel arra, hogy az elmúlt években kevés képzés került megszervezésre, illetve anyagi forrás sem állt az intézmény rendelkezésére, csak néhány dolgozó tudott részt venni továbbképzésen. További nehézséget jelent, hogy a munkaerőhiány miatt nem tudja megoldani a gyermekotthon a dolgozók helyettesítését.

Az Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Szívárvány Befogadó Gyermekotthona azonban nem rendelkezik éves továbbképzési tervvel. A fenntartó tájékoztatása szerint az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat központilag készíti el a befogadó gyermekotthonokban foglalkoztatottakra vonatkozó továbbképzési tervet.

8. Csoportgazdálkodás:

A csoportgazdálkodás a Vas Megyei Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Intézményvezetőjének 3/2022. számú utasítása alapján történik az intézmény telephelyeként működő gyermekotthonokban.

A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Szívárvány Befogadó Gyermekotthonában az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat intézményvezetőjének a Befogadó gyermekotthonok ellátmánykezelési szabályzata alapján történik a csoportgazdálkodás.

A gyermekotthoni csoportok önálló csoportgazdálkodás szerint működnek. A működtető a csoportok részére havi ellátmányt biztosít. A havi ellátmányból biztosítják a gyermekek étkeztetését, valamint a tisztálkodószereket. Minden egyéb kiadásra külön igényt nyújtanak be a működtető felé.

Zsebpénz-nyilvántartás: a gyermekotthoni csoportokban az NM rendelet 82. § (4) bekezdés szerinti zsebpénznyilvántartó lapot vezetnek, a zsebpénz felhasználása jogszerű. A zsebpénz kezelése a vonatkozó jogszabályok alapján kiadott igazgatói utasítás szerint történik. A kisebb gyermekeknek a felnőttek segítenek a zsebpénz felhasználásában, beosztásában és elköltésében.

A **befogadásról, távozásról** a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzétett formai és tartalmi követelményeknek megfelelően megküldi a gyermekotthonvezető az értesítést az NM rendelet 113. § (3) bekezdésében, valamint a 120. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

Kapcsolattartási napló: az NM rendelet 87. § (5) bekezdése szerinti kapcsolattartási naplót vezetnek a gyermekotthonokban. A kapcsolattartási napló vezetése folyamatos, a kapcsolattartások helye, ideje, módja és a hozzátartozó adatai a jogszabályban előírt nyomtatványon rögzítésre kerülnek, melyet a kapcsolattartás alkalmával a kapcsolattartásra jogosult aláírásával igazol.

A gyermekotthonokban rendelkeznek a Gyvt. 139.§ szerinti nyilvántartással, amely tartalmazza a jogszabályban előírt adatokat és dokumentumokat.

Kötelező adatlapok, nyilvántartások vezetése:

Valamennyi gyermekotthonban vezetnek a 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendeletben előírtak szerint a GYVR rendszerben a kötelező adatokat, a 415/2015 (XII. 23.) Korm. rendelet, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet szerinti kötelező adatlapokat és nyilvántartásokat.

Adatszolgáltatók a gyermekotthonvezetők és a nevelők.

A GYVR-ben az adatrögzítés folyamatos, azonban vannak problémák a rendszer működésében. A gyermekotthonvezetők tájékoztatása szerint vannak elakadások a rendszer működésében. A gyermekotthonvezetők jelzik a problémát a GYVR üzemeltetője felé, azonban sok esetben ők sem

tudták megszüntetni a hibát.

Az egyéni gondozási-nevelési tervet a gyermek gyermekotthonba történő bekerülését követően a gyermekotthon vezetője a csoportvezető nevelővel, a gyermekvédelmi gyám bevonásával, illetve amennyiben a gyermek életkora alapján bevonható, vele együtt készíti el.

A gyermekvédelmi gyámok azonban többségében nem vesznek részt a gondozási-nevelési tervek elkészítésében.

Az egyéni gondozási-nevelési tervek minden gyermek esetében rendelkezésre állnak, bár vannak csúszások, a felülvizsgálatok határidőre elkészülnek.

Az egyéni gondozási-nevelési tervek 2023. évben végzett célvizsgálata során felhívtuk a gyermekotthonok figyelmét arra, hogy a speciális és a különleges ellátási szükségletű gyermekek vonatkozásában szükség lenne részletesebben meghatározni az elvégzendő feladatokat és a felelősöket a szükséges terápiák, mentálhigiénés és pszichés ellátás biztosítására céljából a gondozási tervekben. Fontos lenne továbbá a gondozási tervek folyamatos felülvizsgálata a gyámhivatal által kért felülvizsgálatokon túl is.

9. A feladatellátás személyi feltételei:

A vizsgálat során megállapításra került, hogy a gyermekotthonokban - a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti kivételével - biztosítottak a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 1. sz. mellékletében előírt szakmai létszámminimumok.

Nagy problémát jelent azonban valamennyi telephelyen, hogy az üres álláshelyeket évek óta nehezen tudják betölteni. Amennyiben sikerül megfelelő munkatársat találni a megüresedett álláshelyekre, az új dolgozók többsége nem rendelkezik az NM rendelet 2. sz. mellékletében előírt szakképesítéssel.

Üres álláshelyek száma munkakörönként a gyermekotthonokban:

1. Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum:
3 üres álláshely: 1 pszichológus
1 fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus
1 nevelő
2. Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti:
2 üres álláshely: 2 nevelő
3. Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg:
3 üres álláshely: 1 pszichológus
1 gyermekfelügyelő
1 nevelő
4. Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti:
2 üres álláshely: 1 pszichológus
1 gyermekfelügyelő
5. Millennium Speciális Gyermekotthon Ikervár:
1 üres álláshely: 1 fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus
6. Bóbita Lakásotthon Szombathely:
0 üres álláshely
7. Szivárvány Befogadó Gyermekotthon:
0 üres álláshely

Gondot okoz továbbá, hogy a képzésekre, továbbképzésekre sincs pénzügyi fedezet az intézményekben, illetve kevés képzés került meghirdetésre az előző évben.

Valamennyi gyermekotthonvezető rendelkezik a NM rendelet 2. sz. mellékletében előírt szakképesítéssel.

4 gyerekotthonvezető azonban nem rendelkezik szociális szakvizsgával, ezért a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 15/2017. (X. 18.) EMMI rendelet 1. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a vezető szociális ágazati vezetőképzésen kötelesek részt venni.

Az ellenőrzés során megállapításra került, hogy a gyermekotthonvezetők részére nem írta elő a munkáltató a vezetőképzési kötelezettség teljesítését.

A korábbi ellenőrzés során felhívtuk a figyelmet a vezetők képzési kötelezettségének teljesítésére, azonban a képzés teljesítése egyik vezető esetében sem történt meg.

Nagy nehézséget jelent a gyermekotthonok működése tekintetében, hogy a szakképesítés nélküli munkavállalók száma évről-évre folyamatosan emelkedik.

Szakképesítési arány a vizsgált gyermekotthonokban:

- Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum 50 % (7 gyermekfelügyelő nem rendelkezik szakképesítéssel)
- Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti 58 % (10 gyermekfelügyelő)
- Szivárvány Befogadó Gyermekotthon 71 % (2 gyermekfelügyelő)
- Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg 75 % (6 gyermekfelügyelő)
- Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti 80 % (5 gyermekfelügyelő)
- Millennium Speciális Gyermekotthon Ikervár 80 % (5 gyermekfelügyelő)
- Bóbita Lakásotthon Szombathely 80 % (1 gyermekfelügyelő)

Fenti adatokból látható, hogy a Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum telephelyen legrosszabb a szakképesítési arány, amely a különleges szükségletű, közép súlyos értelmi fogyatékkal élő gyermekek ellátása tekintetében komoly szakmai problémákat vethet fel. Továbbá nagymértékben megnehezíti a munkavégzést a súlyos pszichés problémával küzdő gyermekek ellátása a gyermekotthonban, valamint a fejlesztőpedagógus/gyógytárgypedagógus hiánya.

Speciális leánygyermekotthon kialakítás évek óta nem oldódott meg Vas vármegyében, ezért a speciális szükségletű lányok továbbra is integráltan kerülnek elhelyezésre az átlagos és különleges ellátást nyújtó gyermekotthoni csoportokban, a szakképesítés hiánya azonban nagymértékben megnehezíti ezen gyermekek speciális szükségleteinek megfelelő biztosítását.

Évek óta nagyon nagy problémát jelent a pszichés betegséggel, valamint az autizmussal élő gyermekek ellátása, hiszen egyik gyermekotthonban sem állnak rendelkezésre sem a személyi, sem a tárgyi feltételek ezeknek a gyermekeknek az ellátásához. A szakképesítés nélküli dolgozóktól nem várható el ezeknek a súlyos eseteknek a kezelése.

A szakmai munka fejlesztése érdekében minden gyermekotthonban szükség lenne a munkatársak részére szupervízió szervezésére, mivel nagy kihívást jelent a kamaszodó, deviáns viselkedésű, esetleg pszichés problémával küzdő gyermekek nevelése. Mindezek miatt egyre gyakoribb a munkatársak közötti feszültség, konfliktus, mely kihat a szakmai munkavégzésre.

A Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti különleges gyermekotthoni csoportjában tapasztalt magas gyermeklétszám okán felszólítottuk a fenntartót egy újabb gyermekotthoni csoport létrehozására. A 15/1998. (IV. 30. NM rendelet 128. § alapján a különleges gyermekotthoni csoportban 8 fő helyezhető el.

Az érintett gyermekotthonban a 0-3 éves korú gyermekek száma jóval meghaladja a jogszabályban előírt 8 fős csoportlétszámot (az ellenőrzés időpontjában 15 fő volt), ezért új csoport indítására van szükség a gyermekek megfelelő elhelyezése, illetve a zsúfoltság megszüntetése érdekében.

Az újabb gyermekotthoni csoport működtetéséhez biztosítani kell a jogszabályban előírt személyi feltételeket.

Az NM rendelet 1. sz. melléklete továbbá 3 éven aluliakat ellátó intézményben 2 csoportra 1 fő nevelő foglalkoztatását írja elő. Jelenleg nem biztosított a nevelői státusz a különleges gyermekotthonban, ezért a magas gyermeklétszámra tekintettel felszólítottuk a fenntartót a hiányzó álláshely engedélyezésére.

Nagy problémát jelent a gyermekotthonokban, hogy egy esetleges baleset során a gyermek mentővel történő kórházba szállításához nem tudnak kísérőt biztosítani, hiszen a 24 órás szolgálat biztosításához este és hétvégén egy dolgozót tudnak csak beosztani a gyermekotthoni csoportokba. Az 5 fős szakmai létszám nem teszi lehetővé a szolgálatonkénti 2 fő beosztását. A folyamatos munkarend biztosítása a szabadságok kiadását is nehezíti, táppénz, esetleg tartós betegség esetén pedig nagyon nehéz megoldani a dolgozók beosztását. Javasoljuk szakmai létszámminimum 6 főre emelését.

Mivel egyre több kettős szükségletű gyermek kerül a szakellátásba és a magatartászavarok is egyre súlyosabbak, elengedhetetlen lenne a pszichológus álláshelyek betöltése, azonban pszichológus hiányában ez sokszor reménytelen. A pszichológusok közalkalmazottként történő foglalkoztatása a pszichológusok számára nem vonzó. A gyermekvédelmi központ vezetőjének tájékoztatása szerint jelentkező sincs a pszichológus álláshelyekre.

Az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti és a Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár telephelyeken sikerült pszichológiai tanácsadóval a pszichológus álláshelyet betölteni, mely nagy segítséget nyújt a gyermekek ellátásában, azonban 4 gyermekotthonban betöltetlen a pszichológus álláshely.

Problémát jelent a fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus státuszok betöltése is. A fejlesztőpedagógus álláshelyet a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti és az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti, valamint a Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg telephelyeken sikerült betölteni.

A Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum telephelyen kiemelten fontos lenne fejlesztőpedagógus vagy gyógypedagógus foglalkoztatására a középsúlyos értelmi fogyatékkal élő gyermekek ellátása során.

A gyermekotthonokban 2023. évben is nagy volt a fluktuáció.

Kiemelkedő a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti, ahonnét 15 dolgozó távozott a vizsgált időszakban. Magas volt még a személyi változás a Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg telephelyen, itt 10 dolgozó távozott az intézményből. Ezt követi az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti 6 fővel, majd a Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum és a Szivárvány Befogadó Gyermekotthon 3-3 fővel. A Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskolából 1 munkavállaló távozott az ellenőrzött időszakban.

A megüresedő álláshelyeket többnyire sikerült betölteni, azonban az új dolgozók nagy többsége nem rendelkezik a jogszabályban előírt szakképesítéssel.

A gyermekek szempontjából nagyon fontos lenne az állandóság a kötődés kialakulása érdekében, hiszen a gyermekotthon biztosítja számukra az otthont. A dolgozók személyében történő gyakori változások azonban nagymértékben kihatnak a gyermekek viselkedésére, magatartásproblémáikra.

A gyermekvédelmi központ vezetőjének tájékoztatása szerint a munkavállalók működési nyilvántartásba vétele évek óta problémát okoz, melyet jelzett a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet felé, előrelépés azonban nem történt.

Fenti adatokból megállapítható, hogy a vizsgált gyermekotthonok személyi feltételei nem felelnek meg a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírtaknak. A szakmai létszámminimum normák tekintetében a fenntartó biztosítja az NM rendelet 1. sz. mellékletében előírt minimumlétszámokat, azonban a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti telephelyen szükséges további nevelői státusz biztosítása a különleges gyermekotthoni csoportban.

A szakképesítések tekintetében sem felelnek meg a gyermekotthonok az NM rendelet 2. sz. mellékletében előírtaknak, mivel nagyon magas a szakképesítéssel nem rendelkező munkavállalók száma.

10. Tárgyi feltételek:

A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a gyermekotthonok tárgyi feltételei megfelelnek a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírtaknak.

A korábbi hatósági ellenőrzések során azonban minden alkalommal felszólítottuk a fenntartót a szükséges karbantartási munkák elvégzésére, amely csak részben történt meg.

Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti

A gyermekotthon területén 4 lakásotthon működik, melyekben integráltan nevelkednek átlagos és különleges (enyhe értelmi fogyatékkal élő) szükségletű, valamint speciális és kettős ellátási szükségletű gyermekek.

A csoportok összetétele a gyermekek szükséglete tekintetében nem felel meg az NM rendelet 124. § (2a) pontjában foglaltaknak, mivel egy csoportban több különleges szükségletű gyermek ellátásáról gondoskodnak, mint amennyit a jogszabály lehetővé tesz. A gyermekek szükségleteit figyelembe véve csökkenteni kellene az engedélyezett férőhelyek számát, azonban a megyei szakellátórendszer telítettsége miatt inkább további férőhelyekre lenne szükség.

Mindegyik lakásotthonban 5 hálószoja, 3 fürdőszoba, 3 WC, 1 nappali, 1 étkező-konyha, 1 kamra, valamint 1 nevelői szoba található, ahol a munkatársak az adminisztrációs feladatokat végzik és szükség esetén egyéni beszélgetéseket folytathatnak a gyermekekkel. Egy hálószobában 2-3 gyermek kerül elhelyezésre. A lakások földszintjén lehetőség van mozgássérült gyermekek fogadására.

Az igazgatási épület felső szintjén található az irodák, valamint a fejlesztőpedagógus és a pszichológiai tanácsadó szobája, továbbá a földszinten egy közösségi terem, amely lehetővé teszi a közös ünnepek, illetve szakmai programok, értekezletek lebonyolítását, egyben könyvtárként is funkcionál.

A gyermekotthonban azonban a tárgyi hiányosságok teljesítésére vonatkozó felszólítás ellenére a fenntartó nem tett eleget a határozatban foglaltaknak, a gyermekotthon tárgyi feltételeiben nem történt pozitív változás. Nem történt meg sem az elhasználódott bútorok cseréje, sem a tisztasági festés, sem a vizesblokkok karbantartási munkálatai. Adományokból tudtak lecserélni egy-egy bútort a gyermekotthonban.

A 4 lakásotthon állapota az előző ellenőrzés óta tovább romlott. Az emeleti fürdőszobákat egyik lakásban sem tudják használni a gyermekek, mivel a zuhanyzástól átázik a mennyezet. Emiatt 12 gyermek egy fürdőt használ, amely fürdőkádas és a sok párából nagyon penészesek a falak, mállik le

a vakolat.

Több lakásban a parketta padozatának elemei több helyen szétváltak, kopottak, balesetveszélyesek. A lakásotthonok teraszainak burkolata több helyen felfagyott, sérült, amely balesetveszélyes, javításuk évek óta nem történt meg.

Valamennyi csoportban rendelkezésre állnak a gyermekek ellátásához szükséges alapvető berendezési tárgyak, eszközök, azonban a bútorok nagyon elhasználódtak, cserére szorulnak. Kevés a gyermekek ruházatának tárolására szolgáló szekrény, ami van, az többségében nagyon rossz állapotú, hiányzik az ajtaja. Nincs a gyermekeknek éjjeliszekrénye, íróasztala, nagyon ingerszegény a környezet.

A Kőszegi Fiú és Leány Gyermekotthon 2024. január 19-én történt bezárását követően az Ernuszt Kelemen Gyermekotthonba került áthelyezésre egy 12 fős gyermekotthoni csoport az évek óta üresen álló lakásotthonba. Mivel több éve használaton kívül volt a lakás, a beköltözés előtt szükség lett volna egy teljeskörű felújításra, azonban a pénzügyi fedezet hiányában ez nem történt meg.

Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti

A gyermekotthon területén 3 épületben történik a gyermekek ellátása.

A Nefelejcs házban két gyermekotthoni csoport működik, a 0-3 éves korú gyermekeket ellátó különleges gyermekotthoni csoport, valamint az anyák és gyermekeik együttes elhelyezését biztosító gyermekotthoni csoport.

A különleges gyermekotthoni csoportban 8 férőhelyen történik a 3 éven aluli gyermekek ellátása, ahol a jogszabályban előírt helyiségek rendelkezésre állnak. A csecsemők és a kisgyermekek ellátását biztosító helyiségek a gyermekek életkorához igazodó berendezésekkel felszereltek, biztonságos körülményeket biztosítanak számukra.

A 0-3 éves korú gyermekek elhelyezése a magas gyermeklétszám miatt azonban nem felel meg a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 128. §-ában előírtaknak, miszerint egy csoportban 8 gyermek helyezhető el. Mivel jelenleg 15 fő 3 éven aluli gyermek ellátásról gondoskodnak a csoportban, szükséges újabb csoport indítása a zsúfoltság megszüntetése érdekében.

A Nefelejcs házban a falfelületek szennyezettek, tisztasági festés indokolt az egész épületben, valamint szükséges a parkettás helyiségekben a szétvált padlóburkolat javítása a balesetek elkerülése érdekében.

A fejlesztőpedagógus részére rendelkezésre áll egy fejlesztőszoba, melyben sokféle készségfejlesztő eszköz segíti a gyermekek fejlesztését.

Ugyanebben az épületben található az „anyás” gyermekotthoni csoport, mely 5 kiskorú vagy utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt anya és 3 év alatti gyermekének együttes elhelyezését, teljes körű ellátását biztosítja összesen 10 férőhelyen. Öt szoba (anya és gyermeke együttes elhelyezése), két fürdő-WC, konyha áll az itt elhelyezett anyák rendelkezésére.

Az anyás szobákban szintén elengedhetetlen a tisztasági festés, továbbá a folyosón a fal vizesedésének megszüntetése, a szétvált parketta kijavítása, valamint az egyik szobához tartozó vizesblokk elektromos hibáinak kijavítása, illetve egy másik fürdő penészesedésének megszüntetése. Orvosi szoba, öltöző, iroda, konyha a hozzátartozó tárolóhelyiségekkel, mosókonyha, raktár is található a különleges és az anyás gyermekotthoni csoportok elhelyezését biztosító épületben.

A gyermekotthonvezető és a gyermekvédelmi ügyintéző irodája is a 3 éven aluli gyermekeket ellátó és az anyák elhelyezését szolgáló épületben található.

Az épületben található még a kapcsolattartásra kijelölt helyiség, amely nagyon kicsi, nem biztosít megfelelő körülményeket a látogatók fogadására.

A telephelyen további két lakásotthon 12-12 férőhelyen biztosít elhelyezést a 3-18 éves korú gyermekek számára.

A lakásotthonok 170 m² alapterületűek, melyekben 5 szoba, nappali, nemenként és emeletenként külön fürdő-WC, mosókonyha, konyha-étkező, kamra, nevelői szoba és terasz található, melyet füvesített, játékra, sportolásra, levegőzésre alkalmas udvarrész vesz körül. A lakások földszintjén lehetőség van mozgássérült gyermekek fogadására is.

Valamennyi csoportban rendelkezésre állnak a gyermekek ellátásához szükséges alapvető berendezési tárgyak, eszközök. A lakásotthonok bútorzata gyorsan elhasználódik, melyeket többnyire adományokból próbálnak cserélni.

A gyermekotthon 2005. évben épült. Mindhárom épület állaga megfelelő, de folyamatos karbantartásra van szükség.

Az előző ellenőrzés során felszólítottuk a fenntartót a gyermekotthoni csoportok karbantartási munkáinak elvégzésére, melynek eredményeképpen 2023. évben megtörtént a két lakásotthon tisztasági festése, a parketta cseréje, valamint a vizesblokkokban a penészesedés megszüntetése, a fürdőszobák felújítása. A gyermekotthon területét körülvevő kerítés a telek egyik oldalán kijavításra került, szükséges azonban a kerítést a teljes hosszában kijavítani a gyermekek biztonsága érdekében.

A gyermekek szállítását az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti kisbuszával közösen oldják meg. A szállítás koordinálása nehéz feladat, mivel folyamatosan vinni kell a kisebb gyermekeket óvodába, iskolába, valamint rendszeres orvosi vizsgálatokra.

Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár

A gyermekotthon sorházszerűen kialakított 3 lakásotthonból, 1 általános iskolából és 1 igazgatási épületről áll, ahol a közösségi tér is található.

A gyermekotthonban speciális és kettős szükségletű fiúk ellátását biztosítják, valamint az általános iskolás korú gyermekek oktatása történik a gyermekotthon belső iskolájában.

Minden lakásban 4 hálószoba, 2 fürdőszoba, 2 WC, 1 nappali, 1 étkező-konyha, 1 kamra, valamint 1 nevelői szoba található, ahol a munkatársak az adminisztrációs feladatokat végzik és szükség esetén egyéni beszélgetéseket folytathatnak a gyermekekkel.

A speciális szükségletű gyermekek ellátásához szükséges, jogszabályban előírt biztonsági elkülönítő rendelkezésre áll az igazgatási épületben, azonban még sosem használták.

A gyermekotthonvezető és a gyermekvédelmi ügyintéző irodája, valamint a Közöségi tér az egyik korábban lakásotthonként használt épületrészben került kialakításra.

A Közöségi tér lehetőséget és nagy segítséget nyújt a speciális és kettős szükségletű fiúk szabadidejének hasznos eltöltésére, a szükséges terápiák biztosítására. A pszichológiai tanácsadó is ebben az épületben végzi feladatát.

Mivel a speciális szükségletű gyermekek oktatása a település általános iskolájában nem oldható meg, ezért a gyermekotthonban belső iskola működik, ahol a speciális és kettős szükségletű fiúk általános

iskolai oktatását biztosítják 8 évfolyamon. Az iskola 3 tanteremből áll, ahol 3 általános iskolai tanár oktatja a gyermekeket.

A korábbi ellenőrzés során hivatalunk által tett felszólítást követően a lakások tisztasági festése, valamint mindhárom lakásban 1-1 vizesblokk felújítása megtörtént, továbbá a lakások teraszburkolatának javítása – az igazgatási épület kivételével – megvalósult.

Tekintettel arra, hogy speciális és kettős szükségletű gyermekek ellátása történik a gyermekotthonban, nagyon sok a rongálás, több beltéri ajtó be van törve, a zuhanyzókat, WC tetőket összetörik a gyermekek, a falak szennyezettek. Az elhasználódott bútorokat adományokból próbálják folyamatosan cserélni.

Az elmúlt években egyre több kettős szükségletű, többségében pszichés zavarral küzdő gyermek került elhelyezésre a gyermekotthonban, a sok rongálás miatt folyamatos felújításra, karbantartásra lenne szükség.

Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum

A gyermekotthon két lakásból áll, mely 8-8 különleges szükségletű gyermek részére nyújt elhelyezést. A lakások külön bejáratúak, melyek tükörképei egymásnak, a gyermekek biztonságos ellátása érdekében a lakások összenyithatók.

A gyermekotthon 2005-ben épült, tárgyi feltételei megfelelnek a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírtaknak, bár a középsúlyos értelmi sérült gyermekek esetében biztonságosabb lenne a földszinti elhelyezés. Mozgássérült gyermek részére a földszinten biztosított egy akadálymentes vizesblokk, valamint lakószoba.

A súlyos pszichés betegséggel küzdő gyermek az egyik lakás földszintjén található nevelői szobában került elhelyezésre, mivel agresszivitása miatt nem lehet más gyermekkel egy szobában biztonságosan elhelyezni.

A gyermekotthon felújítása az alapvető emberi jogok biztosának közbenjárásával 2022. évben megtörtént, így a lakásotthonok állapota, berendezése, műszaki felszereltsége megfelelő.

A gyermekotthonvezető a gyermekvédelmi ügyintézővel dolgozik egy irodában, amely két fő részére nagyon szűk, nem alkalmas az adminisztrációs feladatok zavartalan elvégzéséhez, valamint az egyéni beszélgetések lebonyolításához és a gyermekek iratanyagainak megfelelő tárolásához.

Mivel a lakások alapterülete nem túl nagy, szükség lenne egy terápiás célokra kialakított helyiségre, illetve nincs megfelelő helyiség a látogatók fogadására sem.

Az udvar körbekerített, ezáltal biztonságosabb, azonban a hintán kívül több mozgásfejlesztő játékra lenne szüksége a fogyatékkal élő gyermekeknek.

Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg

A gyermekotthon 2022. évben újonnan épült, 4 lakásból álló, kétemeletes épületegyüttesben működik, amelyben a gyermekotthoni csoportokon kívül irodák és közösségi helyiség, valamint kapcsolattartó helyiség is található. Az épület földszinti része akadálymentes.

A gyermekotthon 2022. december 15. napján kezdte meg működését.

A gyermekotthoni csoportok közül 3 lakás a földszinten, 1 lakás az emeleten található, a lakások külön bejáratúak. A gyermekek 2 ágyas szobákban kerülnek elhelyezésre, közös nappali-étkező, konyha, valamint nemenként 1-1 fürdőszoba és 1-1 mellékhelyiség áll a csoportok rendelkezésére. A lakószobákban gyermekenként egy-egy ágy, ruhásszekrény, polc, illetve szobánként egy íróasztal és egy szék biztosított.

A használatból adódóan azonban szükséges az egész gyermekotthon tisztasági festése.

A nevelők részére az iratok tárolására és az adminisztrációs feladatok elvégzésére rendelkezésre áll minden lakásban egy nevelői szoba.

A közösségi tér tágas, szükség esetén harmonikaajtóval elválasztható, amely a gyermekek közös együttlétéhez biztosít megfelelő étterteret, illetve kapcsolattartó helyiségként is szolgál, ahol asztalok és székek teszik lehetővé a hozzátartozókkal való találkozást.

Az irodák megfelelő elhelyezést biztosítanak a munkavégzéshez, a szükséges bútorokkal és irodai eszközökkel felszereltek. Kulturált körülmények között dolgozik a gyermekotthonvezető, a gyermekvédelmi ügyintéző és a fejlesztőpedagógus, valamennyi munkatárs külön irodával rendelkezik.

Az udvaron azonban egyenlőre csak füvesítés történt, a jövőben udvari játékok, teraszbútorok beszerzését, valamint a kültéri játékok, kerékpárok elhelyezésére szolgáló udvari tároló építését tervezik.

A 4 lakásotthonban integráltan nevelkednek átlagos és különleges (enyhe értelmi fogyatékkal élő), valamint speciális ellátási szükségletű leánygyermekek. A 42 gyermekből azonban majdnem fele, 19 gyermek különleges szükségletű, ez a magas létszám már indokolná egy különleges gyermekotthon létesítését.

A csoportok összetétele a gyermekek szükséglete tekintetében nem felel meg az NM rendelet 124. § (2a) pontjában foglaltaknak, mivel egy csoportban több különleges szükségletű gyermek ellátásáról gondoskodnak, mint amennyit a jogszabály lehetővé tesz. A gyermekek szükségleteit figyelembe véve különleges gyermekotthoni csoportok kialakítására lenne szükség.

Bóbita Lakásotthon Szombathely

A területi gyermekvédelmi szakszolgálat épületének 1. emeletén működik a lakásotthon 8 férőhellyel.

A lakásotthon 2024. január 1. napjától önálló működési engedéllyel rendelkezik, mivel a Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Vas Vármegye székhelye megváltozott, így a lakásotthon a továbbiakban nem a székhelyen nyújtott szolgáltatásként működik.

A lakásotthon megfelelő elhelyezést biztosít az ott elhelyezett gyermekeknek, az alapvető bútorok, háztartási berendezések rendelkezésre állnak. A gyermekek 2-4 ágyas szobákban kerülnek elhelyezésre, közös nappali-étkező, konyha, valamint 1 fürdőszoba és 1 mellékhelyiség áll rendelkezésre. A lakószobákban gyermekenként egy-egy ágy, ruhásszekrény, polc, illetve szobánként egy íróasztal és egy szék biztosított.

A nevelők részére az iratok tárolására és az adminisztrációs feladatok elvégzésére rendelkezésre áll egy nevelői szoba.

A szakszolgálathoz tartozó udvart használhatják a lakásotthonban élő gyermekek, ahol vannak hinták, szabadtéri játékok, így a szabad levegőn való tartózkodás biztosított.

Szivárvány Befogadó Gyermekotthon

A területi gyermekvédelmi szakszolgálat székhelyén található főépület 2. emeletén található a befogadó gyermekotthon 12 férőhellyel.

A gyermekotthon tárgyi feltételei megfelelnek az NM rendeletben foglalt előírásoknak, megfelelő elhelyezést biztosít az ott elhelyezett gyermekeknek, az alapvető berendezések rendelkezésre állnak. Azonban a befogadó gyermekotthon bútorai nagyon gyorsan elhasználódnak, folyamatosan szükség van a bútorok cseréjére.

Szükséges továbbá a gyermekotthon tisztasági festése, valamint a vizesblokk penészesedésének megszüntetése.

A gyermekotthonban a háztartási helyiségként működő helyiséget használják az adminisztrációs feladatok ellátására, külön nevelői szoba kialakítására fizikailag nincs lehetőség.

A területi gyermekvédelmi szakszolgálat területét zárt kapu védi, kaputelefon segítségével lehet bejutni, valamint udvari kamerák teszik biztonságossá az intézményt, illetve ezáltal a befogadó gyermekotthont. Valamint szükség esetén a gyermekotthonokban működő biztonsági szolgálat segítségét veszi igénybe a befogadó gyermekotthon.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a vizsgált gyermekotthonok tárgyi feltételei megfelelnek a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírtaknak.

Ki kell emelni azonban az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti telephelyet, mivel a lakásotthonok állapota nagy rossz, azonnali felújítási és karbantartási munkák elvégzésére van szükség az ott elhelyezett gyermekek kulturált körülmények között történő ellátása érdekében.

A korábbi ellenőrzések során a tárgyi hiányosságok megszüntetésére vonatkozó felszólítás ellenére a fenntartó nem tett eleget a határozatban foglaltaknak.

Tisztasági festés valamennyi gyermekotthonban indokolt, melyet a higiénés feltételek biztosítása érdekében minden évben el kellene végezni.

A használatból adódóan folyamatos karbantartást igényelnek a vizesblokkok is a lakásotthonokban.

11. A gondozott gyermekek adatai:

Telephely:	férőhelyek száma	betöltött férőhelyek
Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti	48	49
Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár	24	20
Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg	48	42
Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum	16	15
Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti	42	40
Bóbita Lakásotthon Szombathely	8	9
Szivárvány Befogadó Gyermekotthon	12	15
Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti külső férőhely	16	2
Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár külső férőhely	5	0
Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg külső férőhely	4	4

Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum külső férőhely	8	0
Bóbita Lakásotthon Szombathely külső férőhely	4	0
összesen	235	196

Fenti adatokból megállapítható, hogy a kiskorúakat ellátó gyermekotthonokban nagyon magas a kihasználtság. A Kőszegi Fiú és Leány Gyermekotthonokat a megfelelő elhelyezési feltételek hiánya miatt 2024. január 19. napján a fenntartó megszüntette. Ezt követően az ott élő gyermekek a többi gondozási helyen lévő üres férőhelyen kerültek elhelyezésre, ezáltal szinte teljes kihasználtsággal működnek a gyermekotthonok.

Üres férőhelyek az utógondozói ellátást nyújtó külső férőhelyeken állnak rendelkezésre.

A gyermekotthonokban elhelyezett gyermekek szükséglet szerinti megoszlása:

- átlagos szükségletű gyermek: 71 fő
- különleges szükségletű gyermek: 91 fő, ebből
 - kora miatt különleges szükségletű: 15 fő
 - tartós betegsége, fogyatékaossága miatt: 76 fő
- speciális szükségletű gyermek: 8 fő, ebből:
 - súlyos pszichés tüneteket mutató: 4 fő
 - súlyos disszociális tüneteket mutató: 4 fő
 - pszichoaktív szert használó: 0 fő
- kettős szükségletű gyermek: 20 fő
- Összesen: 190 fő, ebből
- Ideiglenes hatállyal elhelyezett: 12 fő
- Nevelésbe vett: 178 fő

Fontos kiemelni, hogy az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti, valamint a Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg telephelyeken nagyon magas a különleges szükségletű gyermekek száma, emiatt a gyermekek elhelyezése nem felel meg az NM rendelet 124. § (2a) pontjában foglalt előírásoknak. A gyermekek szükségleteit figyelembe véve szükséges megvizsgálni a különleges gyermekotthoni csoportok kialakításának lehetőségét.

Hasonló adatok tapasztalhatók a kettős szükségletű gyermekek vonatkozásában, hiszen a Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár telephelyen a 20 gyermek közül 17 gyermek kettős szükségletű. Az NM rendelet 126. § (5a) bekezdése értelmében egy csoportban legfeljebb 2 fő kettős szükségletű gyermek helyezhető el. Ettől kizárólag az érintett gyermekek érdekében lehet eltérni.

A rendelet lehetővé teszi, hogy kettős szükségletű gyermek elhelyezése esetén a csoport létszáma csökkenthető, azonban a megyei ellátórendszerben szükség van a speciális férőhelyekre.

12. Kapcsolattartás, családgondozás:

A vizsgálat során tapasztaltak alapján a szülők minden esetben megfelelő tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről, tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról.

A gyermekek és vérszerinti családjaik kapcsolattartása a gyámhivatali határozatban meghatározottak szerint történik. A hazautazásokat a gyermekvédelmi gyámok engedélyezik a hozzátartozókkal történő előzetes egyeztetést követően.

A gyermekotthonokban a kapcsolattartás valamennyi formája biztosított, lehetőség van a gyermekek intézményben történő meglátogatására, hazautazásra, telefonálásra, levél, illetve csomag küldésére. A gyermekotthonokban történő látogatások rendjét a házirend szabályozza. Hétvégi hazautazás, valamint a tanítási szünetekben több napos eltávozás a gyermekvédelmi gyámok engedélyével történik.

A kapcsolattartások többnyire a lakásotthonokban történik, ahol rendelkezésre áll közösségi épület, ott biztosítják a hozzátartozókkal való találkozást.

A Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti telephelyen a 3 éven aluli gyermekek és anyák elhelyezését biztosító épület kapcsolattartó helyisége azonban nagyon kicsi, nem nyújt megfelelő körülményeket a gyermekek és szüleik találkozására, ezért jó időben az udvaron, illetve a fedett teraszon próbálják a kapcsolattartást megoldani.

A kapcsolattartások megtörténtét a 15/1998. NM rendelet 87. § 5) bekezdésében előírt kapcsolattartási naplóban vezetik a csoportok.

A 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 30/H.§ (2) bekezdésének nem megfelelő értelmezése miatt 2023. évben az elsősorban a szülőkhöz történő hétvégi hazautazások, valamint a tanítási szünetekben több napos eltávozások nem gyámhivatali határozattal, hanem a gyermekvédelmi gyámok engedélyével történtek. Emiatt az intézményben nagy számban került sor a legfeljebb két napra történő eltávozás és két napnál hosszabba szabadságra történő gyámi engedélyezésekre.

Megállapítható, hogy a gyermekek többségének rendszeres kapcsolata van vérszerinti családjával. A vizsgált időszakban összesen 30 gyermek esetében történt hazagondozás, ebből 2 gyermek vonatkozásában családbafogadás történt.

13. A gyermekotthonban élő gyermekek teljeskörű ellátása, felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon, az érdeklődésnek megfelelő szabadidős foglalkozásokon való részvétele:

Az ellenőrzés során megállapításra került, hogy a gyermekek teljeskörű ellátása valamennyi gondozási helyen biztosított. A gyermekek megkapják az életkoruknak, egészségi állapotuknak megfelelő gondozást, nevelést.

Az étkezési nyersanyagnorma egy főre jutó összege 1500,- Ft, amelyből a napi ötszöri étkezést biztosítják a lakásotthonok.

Egyedül a Szivárvány Befogadó Gyermekotthonban 1700,- Ft a nyersanyagnorma összege gyermekenként.

Az óvodába és általános iskolába járó gyermek tanítási napokon a tízórait, ebédet és az uzsonnát az oktatási intézményekben kapják meg, a reggelit és a vacsorát a lakásotthonokban/gyermekotthoni csoportokban készítik el. Hétvégén és tanítási szünetekben a gyermekotthonok biztosítják a napi ötszöri étkezést, melyből legalább egy alkalommal meleg ételt kapnak a gyermekek.

A középiskolába járó gyermekek többségében a lakásotthonokban ebédelnek.

A gyermekotthoni csoportokban az étlapot a nevelők és a gyermekfelügyelők állítják össze, melynek során figyelembe veszik a gyermekek igényeit és szükségleteit, valamint törekednek az egészséges és változatos étrend kialakítására. A gyermekvédelmi központ vezetőjének tájékoztatása szerint több alkalommal szerveztek a dolgozók részére továbbképzést az ételmezéssel kapcsolatban, ennek ellenére előfordulnak problémák az étlap összeállításával kapcsolatban.

A lakásotthonokban dolgozók a havi ellátmányból heti rendszerességgel vásárolják meg az élelmiszert, a tervezett étlapok nyersanyagszükséglete alapján. Az élelmiszerek tárolása a csoportokban történik.

A 0-3 éves korú gyermekek étkeztetését a különleges gyermekotthoni csoport tejkonyhavezetője biztosítja, aki szakács végzettségű és megfelelő tapasztalattal rendelkezik a csecsemők táplálásában. Kiemelt figyelmet fordít az egészséges táplálkozásra.

A ruházatra fordítható éves összeg az NM rendeletben előírtak szerint biztosított, melynek összege 71.250 Ft/fő. A gyermekek ruházatát a családi pótlékból és adományokból egészítik ki a gyermekotthonokban.

Valamennyi szakellátásban lévő gyermekek rendelkezik a 15/1998. NM rendelet 77. § (1) bekezdésében előírt mennyiségű és minőségű ruházattal. A gyermekotthoni csoportokban név szerint vezetnek leltárt a gyermekek ruházatáról, valamint beszerzési naplóban vezetik a megvásárolt ruhákat.

Az egy főre jutó tisztálkodási-, és tisztítószerekre fordítható napi összeg 150,- Ft.

A gyermekek egészségügyi ellátását a helyi háziorvosok biztosítják.

A különleges gyermekotthoni csoportban a megbízási szerződéssel foglalkoztatott gyermekorvos - a jogszabályi előírásnak megfelelően - rendszeresen látogatja 0-3 éves korú gyermekeket a gondozási helyen. A helyi a védőnő szintén rendszeresen figyelemmel kíséri a gyermekek egészségi állapotát, fejlődését.

Szükség esetén szakrendelésre Szombathelyre szállítják a gyermekeket. Pszichológus hiányában a pedagógiai szakszolgálatok pszichológiai tanácsadását, illetve a Markusovszky Kórház Gyermekpszichiátriája által nyújtott ellátást veszik igénybe a gyermekotthonok. Tekintettel arra, hogy gyermekpszichiátriai fekvőbetegellátó osztály nincs a megyei kórházban, szükség esetén a soproni vagy budapesti kórházakban részesülnek kezelésben a gyermekek.

A különleges szükségletből és a hozzá kapcsolódó betegségekből, fogyatékosságokból adódó terápia, egyéni fejlesztés a fejlesztőpedagógust foglalkoztató a gyermekotthonokban biztosított, ellenkező esetben a gyógypedagógiai intézményben tanuló gyermekek az oktatási intézményben kapják meg a szükséges fejlesztéseket.

Nagy szükség lenne pszichológus vagy pszichológiai tanácsadó, valamint fejlesztő-, vagy gyógypedagógus foglalkoztatására valamennyi gondozási helyen, hiszen egyre több magatartási és pszichés, valamint mentális problémával küzdő gyermek kerül elhelyezésre a gyermekotthonokban.

A zsebpénz összegének megállapítása és folyósítása valamennyi gyermekotthonban jogszerű, a zsebpénzt a csoportokban dolgozó nevelők vezetik a 15/1998. NM rendelet 82. § 4) bekezdésében előírt nyomtatványon.

Minden tanuló megkapja a tanuláshoz szükséges tankönyvet, felszerelést. Szükség esetén az utazáshoz biztosítják a jegyet, bérletet a gyermekek számára.

Nagy problémát jelent a nem tanköteleskorú gyermekek ellátása a gyermekotthonokban, hiszen ők jellemzően nem tanulnak és nem is dolgoznak. Nagyon nehezen motiválhatók, napközben általában csavarognak. Fontos lenne nagyobb hangsúlyt fektetni a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltésére, ehhez azonban a szakmai létszám bővítésére lenne szükség.

A munkaerőhiány miatt sok esetben nem tudják biztosítani a gyermekotthonok a tehetséges gyermekek rendszeres különórára, edzésre történő szállítását. Mivel a mindennapi gondozási feladatok ellátása teljes mértékben lefedi a munkatársak munkaidejét, a tehetségfejlesztő programokon való részvételre sajnálatos módon már nincs kapacitása a gyermekotthonoknak.

Ennek ellensúlyozására igyekeznek minél több szabadidős programot szervezni a gyermekeknek, hétvégén, valamint iskolai szünetekben rendszeresen szerveznek kulturális programokat (táborozás, strandolás, kirándulás).

A gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése érdekében a gyermekvédelmi központ együttműködési megállapodást kötött két művészeti iskolával képzőművészeti, valamint zenei oktatás céljából. Ennek keretében felzárkóztató és tehetségfejlesztő programok megvalósítására nyílik lehetőség, továbbá a gyermekek részére igény szerinti sportolási lehetőséget biztosítanak az iskolai kereteken kívül, egyesületi tagsági formában is.

A gyermekvédelmi központ vezetőjének tájékoztatása szerint az utóbbi években egyre kevesebb lehetőség nyílik a gyermekotthonokban élő gyermekek táboroztatására, jelenleg csupán Fonyódligetre mehetnek a gyermekek táborba.

A napi 1 óra szabad levegőn való tartózkodás valamennyi gyermekotthonban biztosított.

Érdekképviselői Fórum többnyire működik a gyermekotthonokban, a tagok gyakori változása miatt azonban kissé nehézkes a működése.

A Szivárvány Befogadó Gyermekotthonban a tagok gyakori változása miatt nem tud működni az Érdekképviselői Fórum. A Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum telephelyen pedig a gyermekek egészségi állapota és képességeik hiánya miatt nem életszerű a fórum működtetése. Ebben az esetben a gyermekek érdekvédelme és a panaszjog gyakorlása a gyermekvédelmi gyámokon keresztül valósul meg.

A gyermekek a gyermekvédelmi gyámjukhoz, a csoportban dolgozókhoz és a gyermekotthonvezetőhöz is fordulhatnak panaszukkal valamennyi gondozási helyen.

A gyermekjogi képviselő neve és elérhetősége a gyermekek számára jól látható helyen ki van függesztve valamennyi gyermekotthonban, a gyermekeknek tudomása van arról, hogy panaszaikkal fordulhatnak hozzá. A vizsgált időszakban egyik gyermekotthonban sem fordultak panasszal a gyermekek a gyermekjogi képviselőhöz.

A nevelésbe vett gyermekek esetében a gyámi feladatokat az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Vas Vármegye gyermekvédelmi gyámjai látják el.

A gyermekotthonok munkatársai rendszeres kapcsolatban állnak a gyermekvédelmi gyámokkal, a gyermekekkel történt fontosabb dolgokról tájékoztatják egymást. Néhány esetben azonban van súrlódás a gondozási helyek és a gyámok között, főleg az engedély nélkül eltávozott gyermekek visszaszállítása tekintetében. A gyámok számára az intézmény biztosítja a gyermekkel történő zavartalan találkozást, négy szemközt beszélgatést. A vérszerinti szülőkkel való kapcsolattartást, valamint a gyermekek hazautazását a gyermekvédelmi gyámok a gyámhivatali határozatban előírtaknak megfelelően szervezik meg.

A gondozási helyek jelezték, hogy munkaidő után és hétvégeken a gyámok többsége nem érhető el, a helyettes gyám sem, amely okozott már problémát gyermek kórházi ellátása során. Álláspontunk szerint elengedhetetlen lenne, hogy a gyermekvédelmi gyámok, akik a gyermekek törvényes képviselői, mindig elérhetőek legyenek.

Az engedély nélküli eltávozások száma az összes gondozási helyet tekintve a vizsgált időszakban összesen 500, mely 67 gyermeket érint.

Legtöbb szökés a Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg telephelyéről történt, elsősorban a speciális szükségletű lányok távoztak több alkalommal engedély nélkül a gyermekotthonból.

Az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti tekintetében 13 gyermek 174 alkalommal távozott engedély nélkül.

A Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár telephelyen szintén magas volt a szökések száma, 22 gyermek 125 alkalommal távozott a gyermekotthonból.

Az engedély nélküli eltávozás esetén minden alkalommal kéri a rendőrségtől a körözés elrendelését a gyermekotthonvezető, ezzel egyidejűleg értesíti a gyermekvédelmi gyámot.

Az engedély nélküli eltávozásról való visszatérést vagy visszaszállítást követően a munkatársak elbeszélgetnek a gyermekkel a szökés okáról, próbálják feltárni annak okait és megelőzni a további szökést. A gyermekvédelmi gyámok részvétele nem jellemző a gyermekek meghallgatásán.

14. Utógondozás, utógondozói ellátás:

Az utógondozói ellátást igénylő fiatalok elhelyezése érdekében 5 külső férőhelyet működtet a Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Vas Vármegye.

Az ellenőrzés időpontjában a Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár által működtetett külső férőhely a 2023 decemberében keletkezett tüzeset miatt nem működött, mivel teljesszerű felújításra szorul.

A Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthonon Rum telephelyhez tartozó külső férőhely 3 éve nem működik, mivel az épület használhatatlan állapotba került. Ennek okán az utógondozói ellátásban részesülő fiatalok a gyógypedagógiai intézmény kollégiumában kerültek elhelyezésre. Tekintettel arra, hogy a középsúlyos értelmi fogyatékkal élő fiatalok ellátása állandó felügyeletet igényel, a működtető a gyógypedagógiai intézményben dolgozókkal kötött megbízási szerződést a hétvégi 24 órás felügyelet biztosítása érdekében. Az utóbbi években azonban nagymértékben lecsökkent az utógondozói ellátásban részesülők száma, mivel a fiatalok szociális intézményben történő mielőbbi elhelyezése jobb megoldásnak bizonyult. Így szükség esetén a gyermekotthoni csoportokban kerülnek elhelyezésre az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek.

Az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti telephely által működtetett külső férőhely 4 lakásból áll, melyből jelenleg 2 lakás működik. A 16 férőhelyen a vizsgálat időpontjában 2 utógondozott fiatal élt. A 3. lakásban lehetőség van további utógondozói ellátást igénylő elhelyezésére, a 4. lakásban azonban felújításra van szükség.

Az ellenőrzéskor mindösszesen 6 utógondozói ellátásban részesülő fiatal volt a külső férőhelyeken, a kihasználtság évek óta alacsony. A jogszabályi változásokat követően, az igénybevételi korhatár lecsökkentésével nagymértékben lecsökkent az utógondozói ellátásra jogosultak száma.

Sok fiatal esik el az utógondozói ellátástól amiatt is, hogy a Gyvt. 93. § (3) bekezdése szerint akkor nem biztosított a fiatal felnőtt létfenntartása, ha a havi jövedelme a szociális vetítési alap összegének háromszorosát nem haladja meg vagy a nagykorúvá válásának időpontjában a rendelkezésére bocsátott készpénzvagyonának értéke a szociális vetítési alap összegének negyvenszeresét nem haladja meg.

A szociális vetítési alap háromszorosa 85.000,- Ft, amely összeg nagyon alacsony, hiszen a minimálbér összege is 266.800,- Ft. Tehát amennyiben a nagykorúvá vált fiatalok úgy döntenek, hogy nem tanulnak, inkább dolgoznak, nincs esélyük utógondozói ellátást igényelni, hiszen a havi jövedelmük jóval meghaladja az ellátás igénybevételére vonatkozó jövedelemhatárt. Szükséges lenne

a jogszabályban meghatározott jövedelem összegének emelésére, hiszen a jelenlegi helyzetben nem a dolgozó fiatalokat támogatja a gyermekvédelmi rendszer.

Összegzés:

Az intézményi dokumentumok áttekintése alapján megállapítható, hogy a vizsgált gyermekotthonok rendelkeznek a működéséhez szükséges alapidokumentumokkal, a dokumentumok tartalmi és formai szempontból megfelelnek a követelményeknek.

A személyi feltételek azonban - a Szivárvány Befogadó Gyermekotthon kivételével – egyik gyermekotthonban sem felelnek meg a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírtaknak.

A fenntartó – a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti kivételével – biztosítja az NM rendelet 1. sz. mellékletében előírt létszámminimumokat, azonban több üres álláshely van az egyes telephelyeken.

Tekintettel arra, hogy a Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti különleges gyermekotthoni csoportjában a 0-3 éves korú gyermekek száma évek óta meghaladja a jogszabályban előírt 8 fős csoportlétszámot, szükséges további 1 fő nevelői státusz biztosítása a többletfeladat ellátása érdekében.

A szakképesítések tekintetében egyik gyermekotthon sem felel meg az NM rendelet 2. sz. mellékletében előírtaknak, tekintettel arra, hogy nagyon magas a szakképesítéssel nem rendelkező munkavállalók száma valamennyi gondozási helyen.

A személyi feltételek hiányossága miatt – a Szivárvány Befogadó Gyermekotthon kivételével – valamennyi telephely 2026. december 31-ig szóló, ideiglenes hatályú bejegyzéssel rendelkezik a szolgáltatói nyilvántartásban.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság a nem megfelelő elhelyezési körülmények okán 2024. január 19. napján megszüntette a Kőszegi Fiú és Leány Gyermekotthonok működését. Az ellenőrzés során megállapításra került, hogy az engedélyesek szolgáltatói nyilvántartásból való törlésének kérelmezése a mai napig nem került benyújtásra. Szükséges a fenntartó részéről haladéktalanul intézkedni a kérelem benyújtása iránt.

Tárgyi feltételek tekintetében elengedhetetlen a gyermekotthonok épületeinek folyamatos karbantartása, az évente elvégzett tisztasági festés, a vizesblokkok javítása, az elhasználódott bútorok, háztartási gépek cseréje.

Ki kell emelni az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti telephelyet, amely nem biztosít megfelelő körülményeket az elhelyezett gyermekek számára. Elengedhetetlen a gyermekotthon teljeskörű felújítása.

A Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti különleges gyermekotthoni csoportjában elhelyezett 0-3 éves korú gyermekek száma jóval meghaladja az NM rendelet 128. §-ában meghatározottakat, ezért újabb gyermekotthoni csoport megnyitására van szükség a 3 éven aluli gyermekek jogszabályban előírtaknak megfelelő elhelyezése, illetve a zsúfoltság csökkentése érdekében, melyhez biztosítani kell a személyi feltételeket.

A különleges szükségletű gyermekek magas száma miatt a Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg, valamint az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti tekintetében a gyermekek elhelyezése nem felel meg az NM rendelet 124. § (2a) pontjában foglalt előírásoknak. A gyermekek szükségleteit

figyelembe véve szükséges megvizsgálni a különleges gyermekotthoni csoportok kialakításának lehetőségét.

Vas vármegyében továbbra sincs megoldva a speciális szükségletű lányok megfelelő elhelyezése, ezért ezek a fiatalok a kőszegi és a gencsapáti normál gyermekotthonokban integráltan kerülnek elhelyezésre. A fenntartó által 2016. évben elnyert, speciális gyermekotthon kialakítására vonatkozó pályázat visszavonásra került, így a speciális szükségletű lányok elhelyezése továbbra is nagy problémát okoz a megyében. A speciális szükségletű fiatalok megfelelő ellátását, terápiáját nem tudják biztosítani a normál csoportokban, illetve az átlagos szükségletű gyermekekre is nagyon rossz hatással vannak a speciális szükségletű gyermekek. Mielőbb szükséges speciális gyermekotthoni férőhelyek kialakítása a speciális szükségletű lányok részére.

Valamennyi gyermekotthonban biztosított a gyermekek teljeskörű ellátása.

A vizsgált gyermekotthonokban a kötelező adatlapokat, nyilvántartásokat az előírásoknak megfelelően vezetik, az iratkezelés szabályos.

A gyermekotthonokban végzett vizsgálatot követően hatóságunk 2 telephely vonatkozásában indított eljárást a feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében.

Az Ernuszt Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti tekintetében elsősorban a karbantartási és felújítási munkaálatok elvégzése céljából szólítottuk fel a fenntartót 4 hónapos határidő megjelölésével.

A Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti vonatkozásában a különleges gyermekotthoni csoportokban elhelyezett 3 éven aluli gyermekek magas számára tekintettel újabb gyermekotthoni csoport megnyitására szólítottuk fel a fenntartót.

A Vas Vármegyei Kormányhivatal 2024. április 25. napján egyeztetést tartott a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Vas Vármegyei Kirendeltségével a gyermekvédelmi intézmények rendkívüli ellenőrzéséről készített összefoglaló megtárgyalása céljából.

Az ellenőrző hatóság és a fenntartó képviselői egyetértettek az abban foglaltakkal.

Szombathely, elektronikus időbélyeg szerint

készítette:

Farkas Viktória
gyermekvédelmi szakügyintéző

jóváhagyta:

Dr. Bozzay Ágnes
főosztályvezető